

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний заклад

«Південноукраїнський національний педагогічний університет

імені К.Д. Ушинського»

Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської сільської
ради Одеського району Одеської області

Одеський приватний заклад освіти «Тіква- Ор Sameax»

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**І ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО - ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

«МОДЕРНІЗАЦІЯ

**ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ
ОСВІТИ»**

Одеса - 2024

УДК 371

ББК 74

Рекомендовано до друку Вченою Радою

Державного закладу

«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»

Протокол № 11 від 29 лютого 2024 р.

Модернізація освітнього процесу в сучасних закладах освіти : збірник матеріалів І Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, Україна, 26-27 лютого 2024 року). Редколегія: І.А.Княжева, Т.І.Койчева, Т.Ю. Осипова, О. А. Галіцян, І. О. Бартенєва, І.С.Артемьєва, О.П.Ноздрова, П.П.Кинєва. Одеса: Університет Ушинського, 2024. 204 с.

Усі матеріали збірника подаються у редакції авторів.
Відповідальність за достовірність фактів несуть автори.

© Кафедра педагогіки Університету Ушинського, 2024

© Нерубайський академічний ліцей № 1 Нерубайської
сільської ради,

Одеського району Одеської області, 2024

© Одеський приватний заклад освіти «Тіква - Ор
Самеах», 2024

СЕКЦІЯ: РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ
ОСВІТИ

14 І.А.Княжева, М.С.Доріч Формування гендерної ідентичності як завдання статевого виховання дітей старшого дошкільного віку	125
15. О.П.Ноздрова Формування професійно-педагогічних цінностей у майбутніх педагогів під час вивчення педагогічних дисциплін	133
16. І.О.Бартенєва Виховання толерантної поведінки особистості як необхідна складова підготовки сучасного вчителя	138
17. О.А.Галіцан, М.Ю.Штреблев Самоосвітня компетентність сучасного фахівця з фізичної культури і спорту	145
18. О.П.Ноздрова, В.П.Бойко Використання методу арт-терапії на уроках мистецтва в початковій школі	150
19. Є.В.Тягнирядно, К.В.Ноздрова Використання методів правової інформованості суспільства у системі громадянського виховання – вимога сьогодення	157
20. Г.Є.Брянський Формування творчого потенціалу майбутнього вчителя як внутрішньої передумови його творчої діяльності	171
21.Є.В.Тягнирядно Мовностилістичні вимоги до тестів нормативно-правових документів	178
22. Д.О. Кібіч Творчий розвиток учителя образотворчого мистецтва: ключові аспекти успішної педагогічної практики в новій українській школі	184
23. Г.С. Прокопенко Наочність як ефективний засіб у навчанні граматики англійської мови школярів	191
24.Л.В. Саєнко використання структурно - логічних схем у викладанні філософії	197

міської ради ; [відпов. секр. Н. Г. Каньоса]. Кам'янець-Подільський, 2016. С. 73–77.

2. Короткий тлумачний словник психолого-педагогічних термінів (для аспірантів і магістрів) / Козубовська І.В., Повідайчик О.С. Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет». 22 с.

3. Науково-методичний підхід до вдосконалення педагогічної майстерності педагогічних працівників у системі підвищення кваліфікації : навчально-методичний посібник. Полтава, 2021. [упоряд. : І. О. Калініченко, Н. І. Білик]. Полтава : ПОППО, 2021. 180 с.

4. Нова українська школа: порадник для вчителя. Під заг. ред. Бібік Н. М. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.

Прокопенко Г.С.

здобувачка вищої освіти факультету іноземних мов

ДЗ «Південноукраїнський національний

педагогічний університет імені К.Д. Ушинського», Одеса,

Україна

НАОЧНІСТЬ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ У НАВЧАННІ ГРАМАТИКИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ШКОЛЯРІВ

Анотація. У дослідженні зазначено, що наочність на заняттях з англійської мови виконує одну з найважливіших функцій – дидактичну, стимулююча та креативну функції, які підсилюють інтерес учнів до вивчення іноземної мови.

Ключові слова: засоби наочності, іноземна мова, середня школа.

Вступ. Англійська мова в середній школі повинна добре підготувати учнів до подальшого життя та навчання у вищих навчальних закладах; надати їм можливість успішно

соціалізуватись у суспільстві та стати більш кваліфікованими фахівцями у своїй галузі.

Методика викладання англійської мови у середній школі має свою особливість - форма дозованої подачі нового матеріалу. Матеріал розбивають на логічно завершені невеликі частини. При виборі педагогічних методів враховують індивідуальні можливості кожної дитини, доступність навчального матеріалу, наявність технічних і наочних засобів навчання. Пояснюючи новий матеріал, вчителю потрібно пов'язувати його з раніше пройденими темами. Для цього педагог залучає учнів в спільну роботу, спонукаючи їх відтворювати наявні знання, спиратися на свій минулий навчальний досвід.

При цьому широко використовуються ілюстративні таблиці, предметні посібники, дидактичний роздатковий матеріал, креслення, схеми та інші елементи наочності, що сприяє досягненню кращих результатів під час навчання.

Результати та обговорення. З огляду на це було здійснено дослідження засобів наочності, виокремлено їх перелік та висвітлено їх роль під час навчання граматики англійської мови.

У сучасному світі учні часто стикаються з проблемами у навчанні. Багато в чому це залежить від недосконалості системи освіти. Традиції викладання вимагають оновлення, так як сучасний школяр стає менш зацікавлений в освітній діяльності, а вчителю, в свою чергу, стає складніше проводити навчання. Сучасному учню потрібен вчитель в ролі наставника, який допоможе розібратися в складній темі та відповість на всі питання, що цікавлять. Для вирішення нових проблем необхідно розробити новий підхід – використовувати різноманітні засоби наочності на уроках.

Метою роботи є розкриття ефективної ролі наочності для формування вмінь вчитися в учнів середньої школи на уроках англійської мови.

Результати та обговорення. В рамках традиційного уроку у вчителя практично немає часу для того, щоб приділити увагу окремим учням, здійснити індивідуальний підхід, тому що для цього потрібно провести опитування, а потім значну частину часу присвятити поясненню нового матеріалу. А використання наочності - це інноваційний сценарій навчання, який отримав широку популярність завдяки можливостям цифрових інструментів. Його відмінність від традиційного сценарію полягає в тому, що теоретичний матеріал вивчається на візуальних прикладах самостійно та підсвідомо, що сприяє кращому запам'ятовуванню.

Головна проблема традиційного підходу до уроку полягає в тому, що учні часто бувають неуважні в класі та вдома при вивченні нового матеріалу чи повторення вивченого. З'являється тривожний стан школярів на уроці, небажання відповідати на питання домашнього завдання. У разі використання наочності на уроці - проблема поступово зникає.

За «Українським педагогічним словником» С.У. Гончаренка [1, с. 224], наочність у навчанні представляє собою один з ключових дидактичних принципів, за яким освітній процес базується на конкретних образах, що прямо сприймаються студентами. Цей принцип був першим визначений Я.А. Коменським, і сучасна дидактика розглядає наочність як ілюстрацію до навчального матеріалу, яка служить опорою для абстрактного мислення та джерелом знань, на основі якого формуються чуттєві уявлення та поняття. Засоби наочності використовуються як перед вивченням нового матеріалу, так і під час засвоєння, повторення та перевірки знань [2].

Сучасний етап розвитку техніки характеризується переходом до створення багатофункціональних навчальних комплексів та автоматизованих навчальних систем на базі ЕОМ. Такі комплекси та системи мають універсальні дидактичні можливості: вони дозволяють вести навчання в

діалоговому режимі з урахуванням індивідуальних можливостей учнів, забезпечувати дистанційне навчання з використанням сучасних технологій. У процесі навчання іноземних мов у сучасній середній школі використовуються світлотехнічні та звукотехнічні засоби.

Світлотехнічні засоби – це відеомагнітофони, телевізори, графопроєктори (кодоскопи), мультимедійні проєктори, комп'ютери. Вони забезпечують зорову інформацію, яка в ході навчання може виконувати різні функції.

Звукотехнічні засоби (магнітофони, програвачі, аудіопасивні та аудіоактивні пристрої лінгафонних кабінетів) дозволяють здійснювати всі види звукової наочності під час вимови.

Поряд із вищезазначеними засобами наочності в сучасній методиці навчання англійської мови в школі все більше уваги приділяється і ілюстрованим наочним засобам навчання за допомогою комп'ютерного забезпечення [2].

Найчастіше фахівці класифікують наочні засоби навчання за змістом, характером зображуваного та формою уявлення, при цьому виділяються три групи [3]:

1. Образотворча наочність:

- фоторепродукції картин;
- фоторепродукції пам'яток архітектури та скульптури;
- фотопортрети;
- фотозображення навколишнього світу (природи та суспільства);
- навчальні малюнки - спеціально створені художниками або
- ілюстраторами для навчальних текстів; - фоторісунки та аплікації;
- відео-фрагменти (сюжетні відеоролики);
- відеофільми (художні та документальні).

2. Умовно-графічна наочність (логіко-структурні схеми чи моделі):

- таблиці;
- схеми;
- блок-схеми
- діаграми;
- гістограми;
- графіки;
- макети;
- карти;
- картосхеми;
- планшети.

3. Мультимедійна наочність (з урахуванням як образотворчих, і умовно-графічних ілюстрацій):

- Всі фотозображення;
- анімація та 3D моделювання (без звуку);
- анімація та 3D моделювання (з музичним або мовним супроводом);
- аудіофрагменти (аудіофрагменти тексту, аудіолекції, звукові коментарі до малюнків, мовні фрагменти персоналій та ін.);
- відеофрагменти, або відеоролики;
- аудіовідеофрагменти (лекцій, конференцій, відеозвернень, політичних подій, явищ та ін.);
- відеофільми (художні та документальні).

Крім представленої вище, існують інші класифікації, такі як, наприклад, класифікація наочних засобів за ознакою сприйняття навчального матеріалу. Під поняттям сприйняття інформації мається на увазі включення у процес засвоєння інформації органів чуття: слухових, зорових, рухових та інших [4].

Чим більше органів чуття беруть участь у сприйнятті навчальної інформації, тим легше вона засвоюється. Звичайно, крім наявності ілюстративного матеріалу, для активізації

процесу осмислення навчального тексту важливо, щоб він був доступним, цікавим, логічно взаємопов'язаним, актуалізованим. З цією метою краще використовувати яскраві та точні формулювання, таблиці, схеми, репродукції картин, малюнки, анімацію, аудіо-відеофрагменти.

Цілі застосування наочності під час повідомлення знань, відповідно до Гуржій А. М. [5, с. 155] є такими:

1) семантизації (розкриття понятійної семантико-сислової сторони мовних одиниць і мовних правил);

2) організації запам'ятовування через встановлення міцного зв'язку міжвербальним (словесним) і наочно-чуттєвим образом

Висновки. Отже, наочність на заняттях з англійської мови виконує одну з найважливіших функцій – дидактичну, складовими якої є ілюстративна, стимулююча та креативна функції, які, як відомо, підсилюють інтерес учнів до вивчення іноземної мови. Крім того, наочність значно полегшує навчальний процес, скорочуючи час на пояснення понять, об'єктів, явищ, тощо; надаючи можливість представити їх за допомогою схем, зображень, таблиць, а також на відео; стає незамінною складовою заняття з англійської мови у навчальному закладі.

Література

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник : [довідкове вид.]. Київ : Либідь, 1997. 374 с.

2. Bishop J. L. The flipped classroom: A survey of the research June 23-26, 2013; Atlanta. Washington/DC: American Society for Engineering Education; 2013.

URL:

<https://www.asee.org/public/conferences/20/papers/6219/view>

3. Морзе Н.В. Основні тенденції використання інформаційно-комунікаційних технологій в освіті URL: <http://leader.ciit.zp.ua/files/plan/2013/prez30.11.13.pdf> .

4. Триллінг Б. Навички XXI століття. Навчання для життя у наш час: нерекл. з англ. С. Христофорової. URL: <http://edu.rucamp.org 'posts/14425029>

5. Гуржій А. М. Візуальні та аудіовізуальні засоби навчання: навч. посіб.для студ. вищ. навч. закл.. Ін-т педагогіки АПН України. Наук.-метод. центр орг. розробки та вир-ва засобів навчання. Київ., 2003. 173 с.

Саєнко Лілія Володимирівна

*заступник начальника навчально-методичного відділу
Національного університету «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри філософії, Одеса, Україна*

ВИКОРИСТАННЯ СТРУКТУРНО - ЛОГІЧНИХ СХЕМ У ВИКЛАДАННІ ФІЛОСОФІЇ

Анотація. У статті зазначено, що структурно-логічні схеми під час викладання філософських дисциплін у закладах вищої освіти, дають можливість студентам наочно та зорово сприймати зміст і суть основних теоретичних питань, тем з філософії; надають процесу викладання конкретизацію й організованість; розвивають критичне мислення та пізнавальну активність здобувачів вищої освіти.

Ключові слова: структурно-логічні схеми, філософія, заклади вищої освіти, види схем.

Вступ. Філософія являє собою систематичне дослідження фундаментальних питань про природу реальності, пізнання, цінності, сенс життя і суспільство, спрямоване на пошук відповідей та обґрунтування фундаментальних принципів. Філософія в освіті направлена на розвиток критичного мислення, здібності до аналізу, узагальнення та абстрагуванню, що є основою для ефективного навчального процесу та підготовки до самостійного мислення. Навчання філософії сприяє формуванню ціннісних орієнтацій, розвитку моральної свідомості та етичного мислення студентів.